

מסורת הש"ס

א) לעיל ה. דברים ד: מענות י. סנהדרין כב: מ"ק יט: ב) ו'ל ו'תן. ג) ו'ל: רש"י. ד) כנורות נח: ט) ג"ח כב:

נוסחת הריב"ן

א) שסות מהס משקף: ב) ו'בון שזומת ויזאמ נדס הרלש מלמעלה עד סופו הס"ד: ג) ומגדל מלמעלה למטה ממקום שסופו עשוי לעת גמר גידולו מתחיל לגדל ומגדל עד עיקר הרלש הס"ד: ד) ו'סותר כל: ה) דהאי: ו) ו'לנדינטי: ז) ו'ערה נפיק למה ככ"י: ח) דברי"א: ט) דלגב: י) מהאי: כ) דלעולם קיימת: ל) בעיקרא טו' השתא נ'עיקבא: מ) הגדל:

הגהות הב"ח

א) גמ' איבעיה לכו האי (מילא) סו"מ וי"ב מדברי רש"י משמע דגרבס ברינא: ב) רש"י ד"ה או מלעיל וכו' מאליו ועיקרו כ"ל ויפת ומגדל ומתק: ג) ד"ה למאי נימ ד"ה הלכך מאי דלקדיש: ד) ד"ה רפיא מלפני וכו' ומשום הכי מרפו להני עברי מלתתא דלא מתקלע: ה) ד"ה דהאי וכו' וקימטת היא שמהדק גלוית ודוקק מעלמו למטה והגלל מאמת שרובכ עליה ומשיבא כ"ל ד"ה: ו) ד"ה מתקדש וכו' דהי ענינא לפרושי וכו' במדי דמיא אבל השתא:

הגהות מהר"ב

א) תוס' ד"ה מהלניס מפורלניס. טיבת מהלניס מתקין וי"ב מתגרינן: ב) ד"ה סתם נזירות וכו' שלשים יום דעממא וכו' משום דנעין כלי נזירות למתא מגלח על מנה שיהא כ"ל: ג) בא"ד וכו' גלוחו וכו' ואין גידול שער סותר לו לנבון. ד) ואין עד לרבנן מתקן. וי"ב לגידול שער סותר ל"כע מדריבן. כ"ל אי"מ. וישע"ש: ד) ד"ה מיר שלגל צין בוג מספסי וכו' כ"ל: ה) ד"ה ושיירו וכו' ובסוף אמר שט. טיבת שבו מתקן. וי"ב שיעור: ו) ד"ה הי"ב וכו' בני למתא האינבא כשהער כ"ל: ז) ד"ה תם וכו' שטתא ואלא מוכרת. טיבת מוכרת מתקן. וי"ב מעיקרא:

לעזי רש"י

לנדינטי"ש ביצי-כניס.

שלשה מינין פרק ששי נזיר

למ.

עין משפט
נר מצוה

א"ר פפא אנה סברי. סברא הוא צדיקה דכי אכיל חרצן חייב שמיס על חרצן ועל מכל אשר יעשה וסברי אומיב ליה מיוצתא משום דלא נהירא ליה) מילתא וליהדר ציה: ולא ידענא דגמרא היא צדיקה. מרביה ומש"ה לא הדר ציה: רבי אלעזר בן עזריה אית ליה כרבי יוסף

והא אותביה חמש ומאהר דלא תניא מ"ט אותביה. כלומר והלא רב פפא עצמו היה מקשה מינייה לאצבי ואי תנא לא תני ה' מ"ט אוצביה הוא: א"ר פפא אנה סברי לאו גמרא הוא בירידה. לך צדימי מלצי והוספתי על לשון הצריימא חמש ולהקשות לאצבי לראות אם מדעתא אמרה למימרא דיידיה דלא

א"ר פפא אנה סברי. סברא הוא צדיקה דכי אכיל חרצן חייב שמיס על חרצן ועל מכל אשר יעשה וסברי אומיב ליה מיוצתא משום דלא נהירא ליה) מילתא וליהדר ציה: ולא ידענא דגמרא היא צדיקה. מרביה ומש"ה לא הדר ציה: רבי אלעזר בן עזריה אית ליה כרבי יוסף מדקאמר שני חרצנים וכו' משמע דלג א' איכא צ' חרצנים: פורלנין. דמשמע פנימי כגון אפי' פרזידא דמותי קלא דלמר צריש פ"ק דמס' תענית (ד' ד.) דהיינו גרעינין: עילורין. משמע חרצנים שסוקטו א' מהמשקה כדכתיב (בדל"ט מ) ואשחט אותם ומתרגמינן ועלצית יתהון: מתנ' גילת או שניחוסו ליסטיין. משמע צין באונס צין בלצון צמון ימי נזירותו צין בנזירות מרובה צין בנזירות מועטת: סוסר ל' יום. לפי שאין גידול שיער בפחות מל' יום: או שסיפף כל שיהא. שחלש קצת בראש השיער: גמ' איבעיה לכו צינפא מלתתא רבי. האי שיער מלתתא רבי צמון לצטר ב' יולא מן הרלש וגדל ורלשו כדקאי קאי: או מלעיל רבי. צרלש שער מתגדל ויולא מאליו (ג) ומגדל א' ועיקרו כדקאי קאי: למאי נפקא מינה לוייר שניחוסו ליסטיין ושיירו צו כדי לכוף ראשו לעיקרו א"ה דהאי צינפא מלתתא רבי. הילכך (ו) למאי דלקדיש שקליה וסותר ד' נזירותו: ואי אמרת מלעיל רבי. הואיל ושיירו צו כדי לכוף צו ראשו לעיקרו דאיכא למימר דלמאי דלקדיש קאי אכתי אית ליה לניעבד מגלחת מלוח ואינו סותר: פ"ש מהאי אינבא חיה. ו'לנדינטי"ש בלע"ז דהוא מצלי כניס: דקיימא בעיקבא דצינפא. בעיקר השיער סמון לצטר: ואי ס"ד דהאי צינפא

אותביה חמש ומאהר דלא תניא חמש מ"ט אותביה אמר רב פפא אנה סברי לאו גמרא היא בירידה והדר ביה ולא ידענא דגמרא היא בירידה ולא הדר ביה: רבי אלעזר בן עזריה אומר כו': אמר רב יוסף כמאן מתרגמינן מפורצנין ועד עיצורין בר' יוסי: מתנ' איתתם נזירות ל' יום גילת או שניחוסו ליסטיין סותר ל' יום גידול שער בין בן בתער או שסיפף כל שהוא חייב: גמ' איבעיה לכו האי (ו) מוויא מלתתא רבי או מלעיל למאי נפקא מינה לנזיר שגילוחו ליסטיין ושיירו בו כדי לכוף ראשו לעיקרו אי אמרת מלתתא רבי נזירות הא שקליה אלא אי אמרת מלעיל רבי מאי דאקדיש הא קאים ת"ש מהא אינבא חיה דקאים בעיקבא דבינתא ואי סלקא דעתך מלתתא רבי ברישא דבינתא בעי למיקם לעולם מלתתא רבי ואגב חיותא נחית ואזיל אינבא ת"ש אינבא מתה ברישא דבינתא ואי סלקא דעתך מלעיל רבי בעיקבא דבינתא בעי למיקם התם נמי משום דלית בה חילא שרוגי שריגא ואזיל תא שמע מבלורית דבושיים דבתר דמגדלין לה רפיא מלתתא התם נמי אידי דקמטא היא משיכבא דרפיא תא שמע מסקרתא דרפי עמרא מלתתא ותניא ותו כד צבעי סביא דיקנהון חוורן עיקבי

מלתתא רבי. אישתכח דכי נפיק ו' שערא נפיק אינבא לצר: מ' צינפא צינפא איבעיה ליה למיקס. אינבא אלל לאו ש"מ מדקיימא אינבא צדי צינפא דמלעיל רבי ואינבא צינפא כדקאי קאי: לעולם מלתתא רבי. והא דלא קיימא צינפא דצינפא: מ' ואגב חיותא. דלית מלתתא נחתא ואלולא למתא לצדי צינפא: ס"ש מ' מהאי אינבא מפה וקיימא צינפא דצינפא. ואי ס"ד דהאי צינפא מלעיל רבי אישתכח דכי היכי דמעיקרא קיימא לו צעיקרא דצינפא הכי נמי איבעי לה לניקס השתא צעיקרא דצינפא: הסס נמי משום דלית בה חילא. שאין בה כח דהא היא ממה: שרוגי קא משתבא. משתמטא ואלולא כלפי רישא דצינפא מש"ה קיימא לה התם ועולם מלעיל רבי: פ"ש מנלוויס של כושיים דבסר דגדלן לה. שמקלעין את השיער זה בזה: רפיא מלתתא. סמון דבסר ומדריפא למתא לצדי צינפא ולל מלעיל ש"מ דמלתתא הגן השיער ואלא (י) מש"ה מרפו להני שערי מלתתא ולא מקלעי צדיד צינפא: לעולם מלעיל רבי והסס נמי אידי דקמטא (ט) שמהדק בלורית ודוקק מעלמו למטה מחמת מ' הגדל כשהער עליה: ומשיבא הוא דרפיא. מחמת שכיבה הוא ששוכב על הצלורית רפיא לה מלתתא: מסקרתא דרפי עמרא מלתתא ופינא. כלומר עד השתא (י) צעין לפרושי לך ממדי דסברא דלא תליא במדי דתנא אלל השתא איכא למשמע מהא ד' דקורקין על העשירי לשום מעשר דמתקשר כל השיער ציד מחמת הצבע של סיקרא ולצתר הכי רפיא עמרא מלתתא ומאי טעמא לאו משום דהוא דרפי רבי ליה לצתר הכי וט"מ

נזיר שגילח צין ד' צמספריס: או שסיפף. פירוש תלש: כל שהוא. אפי' שער אחד לוקה עליו מיירי שיעור השיער מעיקרו ומשחיתו מן השורש כעין תער ללוקה מקרא דתער לא יעבור על ראשו דמצינן בגמרא שאר ללוקה צעירין: שיער מלתתא רבי. משרשו מעיקרו הוא מגביה וגדל מה' שהשער גדל מתמר ועולה הסמון לראש אחר ימים יהיה צמחוק: או מלעיל רבי. מראש השער הולך וגדל אלל סמון לראש אין [וזו] ממקומו: ושיירי בו כדי לבוק ראשו לעיקרו. צלל שער ושער [שיעורין] צעלמא הוא ובסמון אמר לה' צבו' לגדל השער צו' ימים וצכן יש חשיבות שער: ואי אמרת מלתתא רבי נזירותו הא שקליה. כלומר השער שהקדיש ציוס נזרו זה נעלו וגלחו ויה שער צו כדי לכוף אף זו מהשער שהיה על משעת קבלת נזרו אלל צמח צו אחר כן וסותר אחרי שלל שיערי מלוחו שער שהיה צבצלת נזרו ואי אמרת מלעיל רבי מאי דאקדיש קאי ואינו סותר כלום: ת"ש מהאי אינבא. פירוש צלי כניס: דקאי בעיקרא. פירוש צעיקר השיער סמון לראש ולא משס בגידול שער ש"מ דמלעיל רבי ומש"ה השער סמון לראש כדקאי קאי. דאי מלתתא רבי צרישא דצינפא צעי למיקס האינבא ו' השער הולך וגדל מעיקרו ולמעלה: אגב חיותא נחת ואזיל. אינבא הוא וירד למטה כשהשער גדל מלמעלה מ' מרוס הראש: ברישא דבינתא. לאו צרישא אלל צמחוק מן הראש קאמר: ואי ס"ד מלעיל רבי בעיקרא דבינתא בעי למיקם [צמקוס] שעמדה כשהיה חיה שהרי שם ממה: התם נמי משום דלית בה חילא. כלומר צו שהיה ממה שם ממה ואלולא מ' מהצרת ואלן לה כח להאחו למעלה לצד הראש: ת"ש מבלורית של בושיים

שעמדה ואלולא מ' מהצרת ואלן לה כח להאחו למעלה לצד הראש: ת"ש מבלורית של בושיים שמנחיס בלורית [צרישא] לשם ע"ז ובשער אין¹² מגלחין כל סביב ראשו ומה שהיו מניחין את הגדל¹³ אותה כקליעה סמון¹⁴ לראש ואינו מודק כצרישא והאי מלעיל רבי אמאי¹⁶ אלל דאי מלתתא רבי ונדחית הקליעה לפנים והלאה מן הראש ונמלא כי צער סמון לראש אינו קלוע ולכן וכו' פכר¹⁷ ומשני אידי דקמטא היא משיכבא רפיא ששוכב עליה נוסעת ממקומו ונרפית סמון לראש:

שעמדה ואלולא מ' מהצרת ואלן לה כח להאחו למעלה לצד הראש: ת"ש מבלורית של בושיים שמנחיס בלורית [צרישא] לשם ע"ז ובשער אין¹² מגלחין כל סביב ראשו ומה שהיו מניחין את הגדל¹³ אותה כקליעה סמון¹⁴ לראש ואינו מודק כצרישא והאי מלעיל רבי אמאי¹⁶ אלל דאי מלתתא רבי ונדחית הקליעה לפנים והלאה מן הראש ונמלא כי צער סמון לראש אינו קלוע ולכן וכו' פכר¹⁷ ומשני אידי דקמטא היא משיכבא רפיא ששוכב עליה נוסעת ממקומו ונרפית סמון לראש:

בשעת קבלת נזרו ואינו צריך לסתור: ת"ש מאינבא חיה. לנטש בלע"ז דקאי בעיקר דבינתא תייר הם נמצאים בשער סמון לראש כי שם היא גדלה ואינה וזה משם: ואי דבינתא בעי למיקם לפי גידול השער היה לו להתרחק מן הראש עד שלבסוף תמצא בסוף השער אלא דאי מלעיל רבי הילכך אינה וזה ממקומה: ומשני דלעולם מלתתא רבי. אלא דאגב חיותא נחית ואזיל ומתקרבת תמיד אצל הראש להתקיים מדיעת האדם ולחותרו. ת"ש מאינבא ממה שנמצאת בסוף השער. אלא מלתתא רבי. ולכך היא מתרחקת מן הראש כפי גידול שער. וכשהם מסתפרים במקומה ותמצא תמיד אצל הראש: ומשני לעולם מלעיל רבי ומשום דלית בה חיותא [משחרב] וירדת למטה. ת"ש מבלורית של גויים שמגדלים בלורית לשם עבודת כוכבים. וכשהם מסתפרים מגדלים סביב ראשם ומה שהם מניחים עושים אותם כמין קליעה וכסוף הקליעה כלפי הראש עושים קשר כדי להיות הקליעה קיימת וכשהם גדלים והולכים רפה הקשר סמון לשער ואינו מודק כבתחילה: ומשני אידי דקמטא משכבא. ויי השכבה ששוכב עליו נקמט והולך ורפה: ת"ש מסקרתא דרפי עמרא מלתתא. סקרתא. מין צבע ארום שצבע בן בהמות ובמקום הצבע מתרפה הצמר אצל הגוף הבמה. ואולי מתרפה הצמר אצל מקום עיקרו ואי מלעיל רבי אמאי מתרפה: יש זקנים צובעין זקניהם כחורים. וחיוורין עיקר גימחן ושושורין גדל נזאים

מב ג מיי פ"ג מהל' נזירות הלכה א סמנ לחון רמנ: מב ב מיי פ"ו הלכה א: מב ג מיי פ"ה הלכה א: מ' פ"ה הלכה א:

הגהות התוספות

- 1. ל'ל ק"ל. 2. כ"ס ק"ק. 3. ל'ל ומייר. 4. ל'ל ומעיקרו. 5. ל'ל וכל מה. 6. ל'ל שזו גידול. 7. ל'ל היא יודרת. 8. ל'ל למעלה. 9. ל'ל לאו דוקא. 10. ל'ל משיבא. 11. כ"י איתא גוס צין נגמ' צין כש"י צין צמח' וכו' כפי הכ"ל ש"ל צע"ל. 12. ל'ל והשער קן. 13. ל'ל נודלן. 14. ל'ל וסמון. 15. ל'ל אינו. 16. ל'ל אמאי רפיא. 17. ל'ל רפו.

פ' הרא"ש

והא אותביה רב פפא ה' רב פפא הקשה מהך ברייתא לאביי ואי איתא ליקי שש ואי לא תנא תנא מניא א"כ מאי אותביה ומשני דרב פפא גיהי ה' בביריתא כדי לידע אי אביי גמרא גמיר לה או מסברא אמרה ניהלה. דאי מסברא הוה אמר ניהלה שתיקשה לו מן הביריתא הוה הדר בי: והגויס אילו העיפרימ'ס. והגרעיני'ס ר' יוסי היה נותן סימן כדי שלא תטעה וזו של בהמה דהחיצון קרוי זוג: סתם נזירות ל' יום. כבר תנינא לעיל ולא תני הכא אלא אגב דבעי למתני סיפא גילת או שגלוחו לטטיס סותר ל' יום. פי' סותר עד שיהיה לו גידול שער של ל' יום ביים גלחתו של מצוה כגון אל גלחתו ביים מלאת [תריך למנות] ל' יום פנע אחות ואם גלחתו לאחר ח' מונה מקצת כותרן ימים ח' ומשלים עליהם נזירותו כדי שיהיה לו גידול שער של ל' יום ביים גלחת של מצוה: ד"ה בר יוסי ס"ל מדתקני בו חרצנים הגיס. אלאמא לכו חרצנים יש לה זג אחד. מפורצני ועד עיצורין. משמע דוג (הוה) הוא החיצון שצמחין אותו להוציא ממנו יין: האי שער מלתתא רבי מתחתיו דהיינו מקום צברו משם הוא עולה וגדל: או מלעיל. היינו מצד החיצון. וקרי ליה למעלה כשהשער קטן: ושיירו בו כדי לכוף ראשו לעיקרו בכל שער ושער והיינו שיעור חושב בשער כדאמרין בשמעתין שכך דרכו להיות גדול בתוך ד' ימים: אי אמרת מלתתא רבי הרי לא שירי בו כדי לכוף ראשו לעיקרו משער שהיה בו בשעת קבלת נזרו וצריך לסתור: אלא א"י מלעיל רבי מאי דאקדיש הא קאי וגשאר בו שיעור חושב משער שהיה בו